

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Pomocy Społecznej
Dyrektor
Beata Karlińska

DPS-V.055.1.2025

Warszawa, data /elektroniczny znacznik
czasu/

Pan
Marcin Dmowski
Burmistrz Miasta Świdnik

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Szanowny Panie Burmistrzu,

na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, wydanie przepisów wykonawczych odnośnie minimalnych wymagań kwalifikacyjnych w zawodzie opiekunka środowiskowa, wydanie wytycznych dla wojewodów odnośnie prowadzonych kontroli w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Ad I

Art. 18 ustawy z dnia 12 marca 2004r. wskazuje, że specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi są zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminę. Całkowity koszt świadczenia tych usług ponosi budżet państwa.

Zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Dodatkowo, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuty lub wykonywania innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone usługi specjalistyczne.

Zatem analizując kwalifikacje osób, o których mowa, należy brać pod uwagę łącznie wyżej przytoczone przepisy.

Dlatego należy wyraźnie podkreślić, że świadczenie SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi wymaga odpowiedniego przygotowania zawodowego jak i stosownego doświadczenia zawodowego.

Jednocześnie kwalifikacje zawodowe do wykonywania ww. zawodów uregulowane zostały w stosownych aktach prawnych, jak np. ustawa o pomocy społecznej, ustawa o zwodzie pielęgniarstwa i położnej, czy też ustawie prawo oświatowe i wydanych na ich podstawie rozporządzeniach wykonawczych.

Kwalifikacje osób, należy oceniać w świetle ww. przepisów.

Jako „inny zawód dający wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi” należy rozumieć zawód znajdujący zastosowanie w świadczeniu określonego typu specjalistycznych usług opiekuńczych, np. muzyk, plastyk, fotograf, ogrodnik w sytuacji, gdy osoba z takim wykształceniem świadczy usługi specjalistyczne odpowiednio w formie: muzykoterapii, arteterapii, hortiterapii, czy też wspomniany w petycji opiekun medyczny, opiekun osoby starszej.

Natomiast do „innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi” nie można zaliczyć „siostr PCK”. Zawód ten został co prawda uwzględniony w rejestrze zawodów dla potrzeb rynku pracy – kod 532202, jednakże nie został wyszczególniony w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, określonej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Nie zostały dla tego zawodu opracowane żadne podstawy programowe oraz programy kształcenia. Odbycie szkoleń, kursów według opracowanego np. przez PCK czy inne stowarzyszenie programu szkolenia, nie jest równoznaczne ze zdobyciem kwalifikacji zawodowych.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz zapis art. 50 ust 4 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym specjalistyczne usługi opiekuńcze są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, należy uznać, że siostry PCK nie posiadają kwalifikacji do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych.

Należy podkreślić, że takie stanowisko w kwestii możliwości świadczenia SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez Siostry PCK, jest prezentowane przez tutejszy resort niezmiennie od wejścia w życie przedmiotowych przepisów.

Zgodnie z § 3 ust. 3 powyższego rozporządzenia, siostry PCK mogą świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze jedynie w uzasadnionych przypadkach, pod warunkiem, że jednocześnie zdobywają wymagane kwalifikacje zawodowe określone w § 3 ust. 1, posiadają co najmniej roczny staż pracy w jednostkach, o których mowa w § 3 ust. 2 i mają zapewnioną możliwość konsultacji z osobami świadczącymi specjalistyczne usługi, które posiadają wymagane kwalifikacje.

Odnosząc się do postulatu „wyodrębnienia kategorii usług niewymagających specjalistycznego wykształcenia” informuję, że przeczy on koncepcji wyodrębnienia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi jako wyodrębnionej formy wsparcia dla tej grupy osób.

Usługi niewymagające specjalistycznego wykształcenia realizowane są bowiem w formie usług opiekuńczych.

Ad II

Odnosnie kwalifikacji na stanowisku „opiekunka środowiskowa” informuję, że rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych określa, że osoba zatrudniona na stanowisku opiekunka środowiskowa powinna posiadać: dyplom w zawodzie lub świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie lub certyfikat kwalifikacji zawodowej.

Jednocześnie pracownik samorządowy, który nie spełniał w dniu wejścia w życie rozporządzenia minimalnych wymagań kwalifikacyjnych w zakresie wykształcenia, umiejętności zawodowych lub stażu pracy, przewidzianych dla stanowiska zajmowanego przez niego, może być nadal zatrudniony na tym stanowisku. W takim przypadku uwzględnia się, w zakresie minimalnych wymagań kwalifikacyjnych dotyczących wykształcenia oraz umiejętności zawodowych, zaświadczenie o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zawodzie uzyskane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

Przy czym nie dotyczy to jakichkolwiek szkoleń lub kursów, po ukończeniu których wydany został certyfikat lub dyplom podnoszący kwalifikacje w zawodzie „opiekunka środowiskowa”, a kwalifikacyjnych kursów zawodowych, prowadzonych według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Ad III

W odpowiedzi na postulat III informuję, że zgodnie z art. 22 ust. 1 i 8 ustawy o pomocy społecznej, do zadań wojewody należy ustalanie sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego a także nadzór nad realizacją zadań samorządu gminnego, powiatowego i województwa, w tym nad jakością działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz nad jakością usług, dla których minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określił standardy, a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami.

Dodatkowo w myśl art. 110 ust 2, Gmina, realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę.

Dlatego też nie znajduje uzasadnienia postulat wydania wytycznych dla wojewodów w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a tym bardziej w zakresie wydawania zaleceń pokontrolnych, czy też nakładania i egzekwowania kar pieniężnych czy zwrotów dotacji.

Reasumując, postulaty zawarte w petycji, z uwagi na brak zgodności z aktualnie obowiązującymi i powszechnie stosowanymi przepisami prawa w zakresie kwalifikacji osób świadczących usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, nie mogą zostać zrealizowane w żadnym ze wskazanych w petycji zakresów.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku
Beata Karlińska
Dyrektor
Departamentu Pomocy Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/